

บทที่ 1

บทนำ

งานวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่” นับเป็นกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสร้างดำรงธุรกิจตนได้อย่างยั่งยืน รายละเอียดของงานวิจัยกล่าวได้ดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานหัตถกรรมผ้าทอ เป็นสิ่งประดิษฐ์ หรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อนำมาตอบสนองการใช้สอยในชีวิตประจำวันของคนไทยมาเนิ่นนานแล้ว นับแต่อดีตผ้าทอจะมีอยู่ในแทบทุกครัวเรือน กระจายอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย เพราะผ้าทอเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวันของทุกคน และจนถึงปัจจุบันผ้าทอได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มผู้หญิงที่มีหน้าที่เป็นผู้ผลิต และผู้ใช้ในเวลาเดียวกัน ผ้าทอนับว่ามีคุณลักษณะที่เอนกประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นนำมาใช้ในการสวมใส่ของทุกเพศทุกวัย ใช้เป็นภาชนะห่อหุ้ม ป้อนอน ใช้ปูนอน ใช้เป็นสายสะพายเด็ก ใช้ในงานพิธีกรรมต่าง ๆ หรืองานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า งานหัตถกรรมผ้าทอ เป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาเนิ่นนาน ไม่เพียงแต่จะให้ประโยชน์ใช้สอยที่หลากหลายเท่านั้น ผ้าทอยังเป็นสิ่งที่ใช้สะท้อนถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ รวมถึงสุนทรียภาพของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยผ่านลวดลายของผ้าทอ ผ้าทอในแต่ละท้องถิ่นของประเทศไทยก็จะมีลวดลายแตกต่างกันไปตามความเชื่อ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และระบบการผลิตผ้าทอนั้น ในสมัยก่อนเป็นการผลิตเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้หญิง แม่บ้าน คุณย่า คุณยาย จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการทอผ้าให้แก่รุ่นหลัง และคนรุ่นหลังก็จะสืบสานงานผ้าทอต่อมาเรื่อย ๆ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวจะสามารถช่วยกันทำภายในครอบครัวได้ ในสมัยก่อนผ้าทอจะถูกผลิตเพื่อใช้ในครอบครัว ตัวอย่างเช่น เป็นเครื่องนุ่งห่มของทุก ๆ คนในครอบครัว หรือทอขึ้นเพื่อใช้ประกอบงานพิธีกรรมที่สำคัญของท้องถิ่นนั้นได้แก่ งานแต่งงาน เป็นต้น

ปัจจุบันการผลิตผ้าทอมีการพัฒนาระบบการผลิตแบบจำหน่าย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยมีลักษณะของการประกอบอาชีพ และการผลิตดังนี้ บัณฑิต ศรีนิลและคณะ (ม.ป.ป. : 7) กล่าวไว้ว่า การทอผ้าเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สมาชิกครอบครัวสามารถช่วยดำเนินการร่วมกันได้ภายในครอบครัวหรือภายในชุมชน อาชีพทอผ้ามี 4 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 การรวมกลุ่มของสมาชิกชุมชนเพื่อดำเนินการ โดยไม่มีหน่วยงานสนับสนุนและสมาชิกบางส่วนช่วยเหลือในเรื่องเงินทุนตามกำลังความสามารถ จะทอผ้าอยู่ที่บ้านแล้วจึงนำมาส่งกลุ่มเพื่อจำหน่าย ไม่มีโครงสร้างและระบบที่ชัดเจน ลักษณะที่ 2 การรับจ้างทอให้กับธุรกิจเอกชน โดยสมาชิกที่มีที่ทอผ้าเป็นของตนเอง รับจ้างทอให้กับนายทุนซึ่งจะเป็นผู้กำหนดตลาดและเตรียมการบางขั้นตอนให้ เมื่อทอเสร็จจึงนำมาส่งนายทุนเพื่อจัดจำหน่ายและได้รับค่าจ้างตามข้อตกลง ลักษณะที่ 3 เป็นการดำเนินการเองอย่างอิสระ โดยผู้ทอผ้าซึ่งจะจัดซื้อเส้นใยจากร้านค้าในท้องถิ่นทำการทอแล้วนำไปส่งร้านเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายเองที่บ้าน ลักษณะที่ 4 รวมกลุ่มเพื่อดำเนินการในแบบธุรกิจชุมชน โดยมีการจัดระบบโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการระบบบัญชี ระบบสวัสดิการ สมาชิกมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ดำเนินการร่วมกัน มีการแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกอย่างยุติธรรมตามข้อตกลง

ในอดีตผ้าทอนับว่าเป็นสิ่งของจำเป็นที่ใช้ในชีวิตประจำวันของคนในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่บอกถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ฝีมือทางช่างและแสดงถึงความมานะอดสาของผู้ทอ แต่ในปัจจุบันผ้าทอลูกนำมาใช้ในบริบทของการผลิตเพื่อจำหน่าย หรือเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้แก่ให้แก่คนในชุมชน ซึ่งจะมีกลุ่มผู้ประกอบการ เช่น กลุ่มธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตผ้าท้องถิ่นที่สำคัญของไทย และพื้นที่ที่นิยมผลิตผ้าทอมากที่สุดในประเทศไทยได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ดังที่ นิตยา มหาไชยวงศ์ (ม.ป.ป. : 1) ได้กล่าวไว้ว่า ในปี 2547 มีกลุ่มผู้ประกอบการผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้าทั้งหมด 1,707 กลุ่ม เป็นกลุ่ม OTOP จำนวน 556 กลุ่ม และกลุ่มทั่วไป 1,151 กลุ่ม จังหวัดที่มีกลุ่มผู้ประกอบการมากที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน และจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มชุมชนที่ได้รับการคัดสรรในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายใน 17 ภูมิภาคเหนือมีจำนวน 556 กลุ่ม โดยได้รับการคัดเลือกระดับ 3 ดาวมากที่สุดจำนวน 241 กลุ่ม รองลงมา ได้รับการคัดเลือกระดับ 2 ดาว จำนวน 173 กลุ่ม ได้รับการคัดเลือกระดับ 4 ดาวจำนวน 121 กลุ่ม และได้รับการคัดเลือกระดับ 5 ดาว 21 กลุ่มตามลำดับ จังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกมากที่สุด คือ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 56 กลุ่ม รองลงมาได้แก่จังหวัดน่าน จำนวน 53 กลุ่ม และจังหวัดแพร่ จำนวน 44 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าแต่ละจังหวัดล้วนมีชื่อเสียงในเรื่องการทอผ้ามายาวนาน และมีผู้ผลิตเป็นจำนวนมาก ส่วนจังหวัดที่ได้รับการคัดเลือกน้อยที่สุด คือ จังหวัดตาก มีจำนวนทั้งสิ้น 13 กลุ่ม

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่มีการทำอุตสาหกรรมผ้าทอมากที่สุดในประเทศไทย อีกทั้งผู้ประกอบการเหล่านี้ยังมีศักยภาพและได้เข้ารับการคัดสรรและได้รับการขึ้นทะเบียนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มากเป็นอันดับหนึ่ง จากศักยภาพที่เข้มแข็งของผู้ประกอบการงานผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้ประกอบการงานผ้าทออยู่จำนวนมาก ทำให้ผู้วิจัยได้ริเริ่มโครงการ “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่” เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมพื้นบ้านของล้านนาเอาไว้ ให้รุ่นลูกรุ่นหลานได้มาศึกษาหาความรู้ อีกทั้งยังต้องการสร้างทัศนคติในการดำเนินธุรกิจพอเพียงอย่างสมดุล และมั่นคง โดยการน้อมนำเอาพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการดำเนินธุรกิจอย่างพอเพียง มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกัน เพื่อให้ผู้ประกอบการ กลุ่มธุรกิจชุมชน วิชากิจชุมชน ฯลฯ สามารถดำเนินธุรกิจของตนได้อย่างสมดุล และยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่เป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 2.1 บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่
- 2.2 วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่
- 2.3 เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาขั้นตอนการทำงานหัตถกรรมผ้าทอเพื่อสืบทอดภูมิปัญญา และเพื่อศึกษาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนสาขาผ้าทอในอำเภอหางดง อำเภอเมือง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

4. ขั้นตอนและวิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่” มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) โดยมีขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยจะใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากกลุ่มผู้ประกอบการที่คาดว่าจะมีผู้เข้าร่วมโครงการประมาณ 20 กลุ่ม ซึ่งคัดเลือกจาก

1) รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการที่ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มพช.) ในงานผลิตภัณฑ์ผ้าทอ หรือแปรรูปผ้าทอ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย

2) กลุ่มตัวอย่างจากเครือข่ายผู้ประกอบการ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3) ผู้ประกอบการที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ (Purposive sampling) โดยแยกกลุ่มงานหัตถกรรมผ้าทอที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ แยกตามประเภทการจัดตั้ง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ธุรกิจชุมชน ผู้ประกอบการ กลุ่มแม่บ้าน ร้านค้า ฯลฯ

4.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการสืบค้นข้อมูลกลุ่มงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอด้วยการจดบันทึก การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เจาะลึก ถ่ายภาพ และถ่ายวิดีโอทัศน โดยอาศัยการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory research) เพื่อจัดเก็บข้อมูล

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษารูปแบบ ขั้นตอนการทำงาน ข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญาสาขาผ้าทอ เป็นชุดข้อมูลจากการรวบรวมและศึกษาขององค์กรต่าง ๆ ภาครัฐบาล ชุมชน และเอกชน โดยการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน นอกนั้นสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดรูปแบบงานหัตถกรรมแนวใหม่ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่จากวิจัยแบบมีส่วนร่วม ต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนราชการ องค์กรที่เกี่ยวข้องที่ถือเป็นผู้ร่วมการวิจัยในท้องถิ่นด้วย ได้แก่

1) กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมศักยภาพของประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กร เครือข่ายชุมชน เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหา ด้านต่าง ๆ ของประชาชน โดยเฉพาะด้านการประกอบอาชีพ

2) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นองค์กรหลักในการนำภูมิปัญญา นวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมไทยให้มั่นคง และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

3) ศูนย์ประสานงาน OTOP ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ นับว่าเป็นศูนย์ประสานงาน ด้านต่าง ๆ ในโครงการผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) จังหวัดเชียงใหม่

4) สถานีราชการ เอกชนที่เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์ชาวเขา หอศิลปวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ ฯลฯ

4.3 ชนิดของเครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต (Interview schedule) ได้แก่ เครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลักษณะคำถาม กำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (Closed ended question) และคำตอบแบบเติมคำ (Open ended question) ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ สังเกต และจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ แบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ข้อมูลลักษณะพื้นฐาน และประวัติความเป็นมาของผู้ประกอบการ ข้อมูลในด้านสังคม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านงานผ้าทอ

2) ข้อมูลรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการถ่ายทอดภูมิปัญญางานหัตถกรรมสาขาผ้าทอในท้องถิ่น

3) ข้อมูลด้านความต้องการ ปัญหาอุปสรรคของกลุ่มตัวอย่างที่จำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

4) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความสมบูรณ์แบบอื่น ได้แก่ การประชุมวางแผนงานวิจัยร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเพื่อดำเนินแผนกิจกรรม การจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเห็น และหาข้อสรุปเพิ่มเติมในความสมบูรณ์ของเนื้อหา ด้านประวัติความเป็นมา ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ถึงแวดล้อม จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อติดตามผล จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม และการเผยแพร่องค์ความรู้แก่ประชาชนผู้สนใจ จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ ประเมินผล และสรุปผลการวิจัย

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการทำวิจัยในครั้งนี้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

5.1 การวิจัยครั้งนี้เนื่องจากเป็นงานเพื่อให้เห็นภาพรวมของหัตถกรรมพื้นบ้านงานผ้าทอ ในชุมชนต่าง ๆ และเห็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้านว่าเป็นอย่างไร มีการถ่ายทอด ภูมิปัญญามานานแค่ไหน ซึ่งเป็นการรวบรวมองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดสู่สาธารณะชน

5.2 เป็นการบริการความรู้แก่ประชาชนเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา เปิดอบรมให้ประชาชนที่สนใจ จัดนิทรรศการและจัดทำคู่มือวารสารประสานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ เพื่อให้ความรู้ และนำรวบรวมในเอกสาร ฐานข้อมูล เพื่อถ่ายทอดให้แก่ประชาชนทุกระดับได้

5.3 บริการความรู้แก่ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา การผลิตผ้าทอต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการชุมชน โดยการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปต่อยอดภูมิปัญญาในด้านพัฒนาการออกแบบให้เป็นสินค้าในรูปแบบใหม่สไตล์ล้านนา

5.4 นำไปผลิตเชิงพาณิชย์และสร้างนวัตกรรมใหม่สาขาผ้าทอได้จากการศึกษา และอบรม เพื่อพัฒนางานหัตถกรรมผ้าทอให้ทันค่าใช้จ่าย ทุนเวลา ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าเป็นสินค้า ก็สามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากยิ่งขึ้น

5.5 จากการให้ความรู้ด้านการออกแบบ การผลิต การจัดการและการตลาด ผู้ประกอบการ สาขาผ้าทอสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้เป็นอย่างดี

5.6 การทำวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ในด้านการเพิ่มศักยภาพ การจัดการในธุรกิจชุมชนให้สามารถพัฒนาธุรกิจอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาสินค้าสู่โครงการ ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท้องถิ่น สามารถบริหารทรัพยากรต้นทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทำธุรกิจของตนสู่สากล เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและพลวัตโลก

5.7 พัฒนาผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาผ้าทอ โดยการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปบริหารจัดการ นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชุมชนอื่น จังหวัดอื่นได้

5.8 ผู้ประกอบการงานหัตถกรรมสาขาผ้าทอ ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง สามารถประยุกต์ใช้ผลการวิจัยกับกลุ่มของตนเองได้

5.9 สามารถนำหลักการบริหารจัดการในด้านการตลาด การจัดการ การเงิน ต้นทุนการผลิต ที่ใช้กับผู้ประกอบการงานผ้าทอ ไปใช้ในแหล่งชุมชนอื่น ๆ ได้

5.10 สามารถนำวิจัยไปต่อยอดในท้องถิ่น และชุมชนอื่น ๆ ได้

6. ระยะเวลาในการทำวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีระยะเวลาการทำวิจัยเป็นเวลา 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553

7. นิยามศัพท์

การประยุกต์ (Applied) หมายถึง การผสมผสาน หรือการปรับใช้ความรู้ทางด้านปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อมของกลุ่มงานหัตถกรรมผ้าทอ ในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เข้าด้วยกัน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หมายถึง การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ในเบื้องต้นมีหลักการดังนี้ (อภิชัย พันธเสน, 2545 : 7)

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ ใช้เทคโนโลยีที่มีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
3. ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้นเป็นหลัก
4. เน้นความซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการ ไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาर्डเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนมาเอาर्डเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
5. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลผลิตได้ด้วย
6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ (Down side risk management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินขีดความสามารถในการจัดการ
7. เน้นการตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศเป็นหลักตามลำดับ

ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ซึ่งจะศึกษาได้จาก วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจมาได้ เพื่อพัฒนาเป็นตัวชี้วัดและกำหนดเป็นเกณฑ์ที่จะให้การสนับสนุน แทนเน้นปัจจัยด้านการเงินแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญของการสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐมาโดยตลอด และคงจะเป็นแนวทางสำคัญต่อไปในอนาคต ถ้าหากไม่มีการศึกษาในประเด็นทั้ง 7 ข้อที่กล่าวมาข้างต้นนี้อย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศไทยใต้ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจพอเพียงสืบต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Knowledge) หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจน ที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัวและดำรงชีพในระบบนิเวศ หรือสภาพแวดล้อมของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้มีการสืบสานกันมา อีกทั้งภูมิปัญญาเป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ที่กลุ่มชนนั้น

ตั้งหลักแหล่งและสร้างถิ่นฐานแล้ว ก็มีการแลกเปลี่ยน สังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนอื่น ๆ เมื่อมีการติดต่อสัมพันธ์กันแล้วก็มีการรับเอาหรือปรับเปลี่ยนนำมาสร้างประโยชน์และ/หรือแก้ปัญหาได้ในสิ่งแวดล้อมและบริบททางสังคมวัฒนธรรม ดังนั้น ภูมิปัญญาจึงมีทั้งภูมิปัญญาที่เกิดจากประสบการณ์ในพื้นที่ ภูมิปัญญาที่มาจากภายนอก และภูมิปัญญาผลิตใหม่ หรือผลิตซ้ำ เพื่อแก้ปัญหาและปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและการเปลี่ยนแปลง (เอกวิทย์ ณ ถलग, 2540 : 11 - 12)

งานผ้าทอ (Handmade Textile) หมายถึง งานหัตถกรรมท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าทอมือ ที่ผลิตในอำเภอเมือง อำเภอหางดง อำเภอสันกำแพง และอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

อุตสาหกรรมขนาดเล็ก หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานต่ำกว่า 10 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 5 ล้านบาท (อภิรัช พันธ์เสนและคณะ, 2546 : 7)

อุตสาหกรรมขนาดย่อม หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเกิน 10 คน แต่ไม่เกิน 50 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 50 ล้านบาท (อภิรัช พันธ์เสนและคณะ, 2546 : 7)

